

УДК 811.111'37

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-4-17>**Людмила СУХОВЕЦЬКА,**

orcid.org/0000-0003-3345-0764

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри германської філології

Горлівського інституту іноземних мов Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

(Запоріжжя, Україна) suhlv1974@gmail.com**ЗООМОРФНА МЕТАФОРА ЯК РИСА ІДІОСТИЛЮ АГАТИ КРІСТІ**

У статті розглянуто стилістичний прийом зооморфної метафори як риса ідіостилю Агати Крісті. Автор надає короткий огляд наукових доробок сучасних лінгвістів в напрямку зооморфної лексики. Метою розвідки є визначення структурних моделей ословлення зоометафори. Семантичний аналіз сфери-мішені та визначення провідної функції цієї метафори є також пріоритетними завданнями. За критерієм частотності вживання виокремлено зоометафори, які мають рекурентний характер та оказіональні зоометафори в ідіостилі авторки. Аналіз структурного параметра вербалізації зооморфної метафори уможливив визначити вісім моделей. Для відображення моделей введено скорочення R (на позначення референта метафори) та Z (що символізує сам зоонім). Провідне місце (59%) займають компаративні конструкції, з-посеред яких три характеризуються експліцитно-вираженими маркерами компаративності «like» та «as» (R like Z; Z-like R; as Adj as Z), а одна є імпліцитним порівнянням і має вигляд (R of Z). У сутю метафоричному перенесенні визначено два варіанти: експліцитно-референтний варіант метафори (R is Z) та імпліцитно-референтний із моделлю (R=Z). Наступна модель є результатом реалізації словотвірного потенціалу англійської мови і являє собою похідні прикметники від зооіменників із продуктивними суфіксами -ishly, -ly, -y. Використання фразеологічних єдностей із зоокомпонентом є останньою моделлю. Встановлено, що зооморфні метафори, актуалізуючи ознаки сфери-донора «Світ тварин», використовуються авторкою для метафоричної інтерпретації єдиної сфери-мішені «Людина». Тобто зооморфні метафори виконують антропоцентричну функцію, надають образну характеристику людини, слугують потужним механізмом у формуванні яскравих портретів персонажів. Семантичний аналіз референтів, на яких спрямована зоометафора, показав, що вона сприяє експресивному зображенню зовнішності героїв, їхнього характеру, фізичного стану, фізичних рухів, емоційно-психологічного стану, соціального статусу. Інкорпорація зоометафори в текст увиразнює стиль А. Крісті, сприяє інтенсифікації прагматичного потенціалу художнього тексту.

Ключові слова: метафора, зооморфна метафора, зоонім, референт, сфера-донор, сфера-мішень.

Liudmyla SUKHOVETSKA,

orcid.org/0000-0003-3345-0764

PhD of Philological Sciences,

Associate Professor at the Germanic Philology Department

Horlivka Institute for Foreign Languages of Donbas State Pedagogical University

(Zaporizhzhia, Ukraine) suhlv1974@gmail.com**ZOOMORPHIC METAPHOR AS A PECULIAR FEATURE OF AGATHA CHRISTIE'S IDIOSTYLE**

The article deals with the stylistic device of a zoomorphic metaphor as a peculiar feature of Agatha Christie's idiosyle. The author gives a brief coverage of the previous research findings by contemporary linguists in the field of zoomorphic vocabulary. The research paper aims at identifying the possible structural models of how to verbalize zoo metaphor. The semantic analysis of the target-domain, and the determination of the leading function of zoo metaphor are also among the author's priorities. Following the criterion of frequency of use we have distinguish zoo metaphors of recurrent nature and the occasional ones in the author's idiosyle. The analysis of the structural parameter of the verbalization of the zoomorphic metaphor has enabled us to determine eight models. To give a schematic representation of the models, we have introduced some symbolic abbreviations such as R (to denote the referent of the metaphor) and Z (standing for the zoonym itself). The quantitative method has made it clear that the leading position (59%) among those structures is taken by the comparative constructions. Three of them contain explicit markers of comparison, such as «like» and «as» (R like Z; Z-like R; as Adj as Z), and the one represents an implicit comparison (R of Z). Pure metaphoric transformations may be split into two variants – with an explicit verbalization of the metaphor referent (R is Z) and an implicit one (R=Z). The realization of the word-building potential of the English language has resulted in determination of the next model. This is the case of an adjective derived from the animal nouns with the help of the productive suffixes -ishly, -ly, -y. The employment of phraseological units with a zoo component is the last model. It has been determined that by

actualizing the specific features of the donor-domain «Animal World», the writer uses zoo-metaphorical interpretation to describe a single target-domain «A Human Being». From this it has been concluded that the only function performed by zoomorphic metaphor is anthropocentric. They provide a colorful image-like presentation of characters and serve as a powerful technique in the creation of a vivid portrait of protagonists. The semantic analysis of the referents from the target-domain has revealed that the range of human aspects expressively depicted by zoo metaphors encompasses the heroes' appearance, their nature, physical condition, physical movements, emotional and psychological state, social status. Incorporation of the zoo metaphor into the text makes Christie's style emphatic, contributes to the intensification of the pragmatic potential of the artistic text.

Key words: *metaphor, zoomorphic metaphor, zoonym, referent, donor-domain, target-domain.*

Постановка проблеми. Метафори постають відомим та провідним інструментом комунікації та мислення. Не зважаючи на той факт, що багато метафор часто стають конвенційними, вибір мовцем метафори для інтерпретації того або іншого боку реальності не є нейтральним. Традиційно як базу для метафоричної передачі уявлень, думок і суджень про оточуючих людей використовують семантичну сферу-донор «Тварини», що відображає своєрідність мовної картини світу. Місце зооморфізмів у лексичній системі мов детерміновано лінгвістичними та екстралінгвістичними причинами, зокрема, здатністю зоонімів позначати людей, предмети, явища, виражати оцінки, почуття, емоції, тобто використовуватися не в зоологічних значеннях і мати прагматичну функцію (Звонко, 2021: 27). Стійкі зооморфні порівняння та зооморфні паремії зі значенням образної характеристики людини відрізняються високою активністю, належать до найдавніших і найпоширеніших, є універсальними в багатьох мовах. Семантико-синтаксичний аспект зооморфізмів та їх сполучуваність з іншими мовними одиницями належить до проблеми моделювання зооморфізмів.

Аналіз досліджень. Переважна кількість наукових праць в лінгвістиці присвячена дослідженню фразеологічних одиниць із зоокомпонентом у різних мовах, актуальність яких зумовлена тим, що фразеологізми є важливим засобом вираження етносвідомості, національного характеру лівгоспільноти, її духовної культури та картини світу (Верховцева, 2022; Сердюк, 2017; Ужченко, 2000; Філь, 2022).

Важко уявити собі будь-яке концептуальне дослідження, у якому би лінгвісти не виявили функціонування метафоричної моделі «Світ природи» із виокремленням фрейму «Світ тварин», який вербально представлений саме зоонімами. Це зумовлено тим, що метафора є одним із провідних способів вербалізації мисленнєвих образів (концептів). Концептосфера світу тварин, як більш знайома та зрозуміла, використовується для наочного уявлення складних, абстрактних соціально-важливих концептів, наприклад, “Politics” (Кабанцева, 2018) або “Insanity” (Поздняков,

2015). Зооморфний домен лексики визначають домінуючим метафоричним потенціалом для поповнення економічної терміносистеми англійської мови (Акоп'янц, 2022).

Чимало досліджень проведено у сфері зоокопелогії вітчизняними лінгвістами. Виявлялись особливості актуалізації концептів «Птах» (Казимир, 2007), концептуальне мікрополе «Тварини та їх символи» виокремлено як приядерну зону концептосфери «Святки» в українській культурі (Плотнікова, 2009), проаналізовано мережі поняттєвого, ціннісного й образного складників концептів «Кішка» й «Собака», які відбивають етнокультурну й соціокультурну специфіку англосовного суспільства (Новікова, 2021).

Метою дослідження є здійснення аналізу стилістичного прийому зооморфної метафори як риси ідіостилю А. Крісті. Об'єктом дослідження є зооморфна метафора в текстах авторки детективних романів. Предметом дослідження є мовні, семантичні та функційні особливості актуалізації зооморфної метафори. Досягнення мети передбачає реалізацію **завдань**: визначити структурні моделі, за якими вербалізується зоометафора, надати класифікацію вживаних зоометафор за кількісною ознакою, визначити сфери-мішені на які спрямована зоометафора, створити їхню семантичну характеристику і визначити функції використання зооморфної метафори в художньому дискурсі А. Крісті. Матеріалом дослідження слугували 5 детективних романів А. Крісті (“Thirteen at Dinner”, “Murder On The Orient Express”, “The ABC Murders”, “Cards On The Table”, “Death On The Nile”), виданих однією збіркою під назвою “Five Complete Hercule Poirot Novels”.

Виклад основного матеріалу. Метафора є влучним механізмом, який уможливує змоделювати процес пізнання, як спосіб категоризації навколишнього світу, і як змістовне наповнення тексту. Метафоричний образ допомагає людині осмислювати навколишню світ дійсність за допомогою вже наявних у нього образів, а дослідження метафорики дозволяє проаналізувати мислення окремого індивіда або особливості мислення цілої лінгвокультурної спільноти.

Значною мірою таке осмислення відбувається з опертям на добре відомі образи, ті, що розуміються більшістю, які легко формуються у свідомості аудиторії за допомогою зоометафор, тобто мовних одиниць, що містять зооморфний компонент. Людство використовує зоометафори через зрозумілість і близькість їхнього значення – тварини співіснують з людьми протягом тривалого часу і, звертаючись до їхніх словесних характеристик, людина може майже стовідсотково розраховувати «правильне» розуміння створених ними образів.

Зоометафора сприяє досягненню поставленої комунікативної мети, оскільки ми відтворюємо чи добудовуємо необхідну картину, виходячи зі створеного образу. Слід сказати, що порівняльними характеристиками постають як зовнішні властивості, так і звички тварин, їх манера поведінки, звуки, що видаються, і т.п. Самі по собі назви тварин і лексика, що описує їхні характеристики, не мають оцінного значення, а набувають його при перенесенні на людину.

Уживання зоо-концептів є традиційним для художньої літератури, де семантично-асоціативне змістове поле концепту розширюється через індивідуально-авторське розуміння й інтерпретацію складників-експлікантів (Новікова, 2021: 68). Отже, розглядаючи функціонування зооморфної метафори в романах Агати Крісті, ми покращуємо розуміння її ментального світу, авторської художньої концептосфери, яка є відображенням індивідуальною свідомістю загального лінгвокультурного знання.

За критерієм частотності вживання ми виокремлюємо в ідіостилі А. Крісті зоометафори, які мають рекурентний характер, тобто вживаються авторкою більше ніж 1 раз, та оказіональні (одиночні) зоометафори. Рекурентна категорія представлена зоонімами *dog* (10 разів), *cat* (9 разів), *fly* (6 разів), *bird* (5 рази), *animal* (4 рази), *owl* (2 рази), *bat* (2 рази). Інші оніми тварин були вживані оказіонально, тобто одноразово, наприклад (*tiger*, *lion*, *hoarse*, *reptilian* etc.). Припускаємо, що домінування у вживанні одних зоонімів над іншими зумовлено більш тривалою присутністю цих тварин в житті англійців або більш тісною

взаємодією людини із саме з цими представниками фауни. Наприклад, свійська тварина кішка займала значуще місце ще в кельтській міфолології, з якою пов'язані певні традиції та обряди.

Проаналізувавши емпіричний матеріал, ми виявили 8 структурних моделей творення зооморфних метафор (табл. 1). У наших схемах послугуємося такими скороченнями: R, що позначає референт цільового домена (target-domain), та Z, за яким стоїть зоонім концептосфери-донора (source domain).

Продуктивними виявились компаративні або порівняльні конструкції. Художні порівняння є стилістичним забарвленням мови. Індивідуальні особливості вживання художніх порівнянь кожного автора характеризуються незвичністю у використанні. За допомогою художніх порівнянь автор прагне уникнути одноманітності та намагається викликати інтерес у читачів чи слухачів. Отже, найбільш частотнішою компаративною конструкцією є модель із часткою *like*, зокрема **R like Z**: *Always – always you want me to run about like the dog* (Christie, 1980: 313).

Інша компаративна конструкція має вигляд складного слова з тим же самим компонентом *like*, зокрема **Z-like R** (*toad-like*, *dog-like*): *Miss Van Schuyler considered the question, her toad-like head on one side* (Christie, 1980: 594).

Слід сказати, що порівняльний елемент *as* показав дуже низький рівень вживання, зокрема були виявлені лише 2 випадки моделі **as Adj as Z**: *It may be that Lady Clark was the clear-sighted one – and that her husband, Mr Francline Clark and Nurse Capstick were all as blind as bats – and Captain Hastings* (Christie, 1980: 327).

Семантика порівняння імпліцитно закладена також в конструкції **R of Z**, яка з легкістю трансформується в експліцитне порівняння за допомогою тієї ж самої лексеми *like*: *constitution of an ox → ox-like constitution: ... he has a magnificent constitution – the constitution of an ox* (Christie, 1980: 651).

Наступною моделлю є класична метафора в чистому вигляді, але у якій ми розглядаємо два структурних варіанти, залежно від експліцитності або імпліцитності подання тіла метафори, тобто

Таблиця 1

Модель К-ть	Компаративні конструкції 59%				R is Z	R=Z	Zishly/ Zly/Zy	Z-Idiom
	R like Z	Z-like R	as Adj as Z	R of Z				
68 од.	18 од.	12 од.	4 од.	6 од.	4 од.	14 од.	6 од.	4 од.
100%	26%	18%	6%	9%	6%	20%	9%	6%

референта, на який спрямована метафора. Експліцитно-референтний варіант метафори має схему **R is Z**: *Ah, parbleu, but I'm not the diving seal!* (Christie, 1980: 542).

Якщо тіло метафори або референт цільового домена потрібно читачу встановити самостійно, спираючись на контекст, то ми маємо справу із імпліцитно-референтною метафорою, модель якої представимо як **R=Z**: *But even a cornered beast would fight* (Christie, 1980: 374).

У наведеному прикладі лише знання ситуативного контексту уможливило встановлення референта метафори *cornered beast*, яким є головний підозрюваний у романі, поведінка якого не відповідала логіці очікуваної поведінки злочинця.

Ще одна модель є трансформацією похідного зооніма-іменника на морфологічному рівні за допомогою прислівникових та прикметникових суфіксів **-ishly, -ly, -y** і має вигляд **Zishly** (*owlishly*), **Zly** (*beastly*), **Zy** (*batty*): *And women, even the best of them, are a bit catty about other women* (Christie, 1980: 335).

І, нарешті, останню модель ми представимо як **Z-Idiom**, де зоонім є компонентом фразеологічної єдності (ідіоми): *"Poor Mr Cust? He wouldn't hurt a fly," laughed Lily* (Christie, 1980: 336).

Аналіз мовного матеріалу також свідчить про те, що єдиним цільовим доменом / сферою-мішенню (target-domain), на який спрямована зооморфна метафора у творах А. Крісті є концептосфера «Людина». Використовуючи метод семантичного аналізу, ми встановили, що метафоричній інтерпретації підлягають такі аспекти людини:

• **Зовнішність** (очі, обличчя, конституція тіла, волосся).

З негативною конотацією по відношенню до жіночої зовнішності використані зоолексеми *horse, predatory, toad*: *I don't care a damn about Joanna – she's got a face like a horse and a predatory eye* (Christie, 1980: 649); *Miss Van Schuyler considered the question, her toad-like head on one side* (Christie, 1980: 594).

Слід сказати, що образ *cat* авторка спрямовує на такий референт, як очі. Це можуть бути зелені котячі очі, які висвітлюють чорну магію і викликають відчуття небезпеки. З такими очима (*his eyes green and catlike*) детектив розмовляє з підозрюваним, коли переконливо викладає перед ним наявність мотиву для вбивства: *"Oh, but surely, Mr. Peddington ..."* *Poirot leaned forward, his eyes green and catlike – "there is the question of motive – in considering that, financial considerations must always be taken into account"* (Christie, 1980: 640).

У наступному описативному фрагменті зоосемізм *reptilian* образно висловлює погляд пасажирки, сповнений негативного, зневажливого та презирливого ставлення до оточуючих: *... an elderly lady with a very wrinkled face, a stiff white stock, a good many diamonds and an expression of reptilian contempt for the majority of mankind* (Christie, 1980: 545).

• **Риси характеру** (слухняність, відданість, заздрість).

Образ собаки *dog* використовується у творчості А. Крісті, в першу чергу, як символ покірності та слухняності, що експліцитно передано у наступних двох прикладах за допомогою лексем *obedient, obeyed*. Це вказує на те, що зоонім *dog* виконує роль інтенсифікації поведінкової риси персонажа: *"Where's Miss Bowers? Fetch her at once, Cornelia", and away trotted Cornelia like an obedient dog* (Christie, 1980: 549); *It was an order such as one might give to a dog and in her dog-like fashion Cornelia obeyed* (Christie, 1980: 566).

На відміну від попередніх прикладів якість покірності вже імплікована і передана іншим анімалізмом – *lamb*: *That's why if you catch her in time she goes back to bed like a lamb* [614].

Яскраве, експресивне визначення заздрості, досягається авторкою за рахунок поєднання відповідного прикметнику *jealous*, метафоричним перенесенням зоосемізму *cat* на людину: *I'm just a jealous cat – but that's what I feel like* [522 A.C.].

• **Фізичні стани** (стан сп'яніння, міркування або замислення, старість).

Наприклад: *"A man in drink can be like a ravening wolf" – I said* (Christie, 1980: 277). У цій ситуації стан сп'яніння асоціюється із поведінкою вовка, за чим прихована непередбачуваність поведінки).

У момент занурення у свої думки, Крісті наділяє Е. Пуаро замріяними очима як у kota: *"Sometimes it can be done", said Poirot. His eyes were dreamy – catlike* (Christie, 1980: 643).

Старість, яка у людини супроводжується погіршенням зору, асоціюється авторкою із старим котом: *That old cat. She's probably half-blind anyway* (Christie, 1980: 598).

• **Фізичні рухи**

Метою передачі швидкості рухів людини авторка послуговується порівняльними конструкціями з різними анімалізмами: *bird, cat, hare, tiger* кожний з яких додає свою особливу конотацію і відповідає контексту ситуації). Наприклад: *With a quick birdlike turn of her head she signaled her realization of a stranger's presence* (Christie, 1980: 522).

У наведеному прикладі сполучення *a quick birdlike turn of her head* вмотивовано настороже-

ністю птаха, коли порушується його затишшя, і перенесено на поведінку дівчини, яка намагається зобразити, що її приватну розмову із Е. Пуаро хтось підслухає.

В іншому випадку той самий зоонім навіть з тим же модифікуючим прикметником набуває зовсім інших конотацій: *She turned at the door, stood a moment, then rushed back for a last quick bird-like embrace* (Christie, 1980: 504). Сполучення *quick bird-like embrace* наділяє поведінку героїні легкістю, передає її відкрите та тепле ставлення до подруги, щирю їй вдячність.

Швидкість зайця зазвичай виявляється, коли він вимушений тікати від переслідування хижаком, рятуючи свої життя. Саме цей концептуальний фрагмент перенесено на поведінку вбивці, якому потрібно зі швидкістю та обережністю зайця (*like a hare*) в лічені хвилини залишити салун, потрапити до каюти дружини, вбити її та повернутися непомітним до салуну, щоб забезпечити себе алібі. Ось як це подано в оригіналі: *He picked up the pistol from under the sofa, slips out of his shoes, runs like a hare silently along the starboard deck, enters his wife's cabin, ... shoots her through the head ...runs back ...* (Christie, 1980: 655).

В іншому контексті швидкість рухів Е. Пуаро асоціюється із котячим стрибком: *Race bent over her while Poirot made a catlike jump for the door and the deck* (Christie, 1980: 630). Авторка у такий спосіб передала спритність рухів, яка притаманна котам в момент ловлі жертви, і необхідна була детективу для схоплення вбивці, який, як виявилося, знаходився поряд із каютою.

• Емоційно-психологічний стан

Розкриваючи психологічний стан героїв, авторка описує погляд своїх героїв. Стан відчаю притаманний звіру, на якого полюють: *Once his eyes shot round the room like those of a hunted animal* (Christie, 1980: 342).

І інших ситуаціях з метою передачі емоційно-психологічного стану, відчаю, безвихіддя та розгубленості письменниця створює образ загубленої курки або вмираючої качки, яка потрапила в бурю: *Cust it was. At Euston. Looking like a lost hen, as usual* (Christie, 1980: 335); *But you did look for all the world like a dying duck in the thunderstorm* (Christie, 1980: 90).

Стан втрати певної адекватності сприйняття реальності, знаходження свідомості під впливом певних сил інтерпретовано сполученням *like a fascinated rabbit*: *Poirot's gaze held a quiet magnetism. Mr Cust looked at him, looked away back again like a fascinated rabbit* (Christie, 1980: 365).

Коли Е. Пуаро міняє тактику допиту підозрюваного та має намір видобути із нього визнання, образ *cat* стає в нагоді для опису м'якого голосу, що вкрадається в довір'я: *"But, my dear sir", Poirot's voice came soft as a purring cat, "that is rather a matter of opinion"* (Christie, 1980: 642).

В іншому випадку використання того ж самого зооніма *lamb* використано у функції пестливого вокативу з метою вираження почуття турботи, любові, співчуття: *He lost his head utterly, poor lamb, and admitted everything* (Christie, 1980: 658). Вибір зооніма з боку Жаклін детермінований беззахисністю Саймона перед навколишнім світом, його недосвідченістю.

• Соціальний статус

Зоометафора *lions* вживана авторкою для передачі соціально-ролевих характеристик головних героїв: *Mr. and Mrs. Doyle. Yes, indeed, the lions of this trip* (Christie, 1980: 548). Одиниця *lions* імплікує приналежність Дойлів до заможного, титулованого, респектабельного прошарку англійського суспільства. Мотивацією при чому є концептуальне ставлення людей до лева як до царя звірів.

Висновки. Аналіз структурного параметра вербалізації зооморфної метафори уможливив визначити сім моделей, з-посеред яких компаративні конструкції займають провідне місце (59%). Лексема *like* як маркер компаративної конструкції є теж домінантним у порівнянні із лексемою *as*. Аналіз мовного матеріалу романів А. Крісті свідчить про те, що зооморфні метафори, актуалізуючи ознаки концептуально-тематичної області (сфери-донора) «Світ тварин», використовуються авторкою для інтерпретації єдиної концептуально-тематичної області (сфери-мішені) «Людина». Тобто зооморфні метафори виконують антропоцентричну функцію, надають образну характеристику людини, слугують потужним механізмом у формуванні яскравих портретів персонажів. Семантичний аналіз референтів, на яких спрямована зоометафора, показав, що вона сприяє експресивному зображенню зовнішності героїв, їхнього характеру, фізичного стану, фізичних рухів, емоційно-психологічного стану, соціального статусу. Їх уживання увиразнює стиль А. Крісті, сприяють інтенсифікації прагматичного потенціалу художнього тексту. **Перспективою** дослідження вважаємо лінгво-когнітивний аналіз зоо-концептів в художньому дискурсі з метою встановлення особливостей сприйняття людиною світа тварин і способів концептуалізації знань про світ тварин у мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акоп'янц Н. М. Метафоризація англійської економічної терміносистеми та особливості її перекладу українською мовою. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 57. Том 1. С. 149–155.
2. Верховцова О. М., Іщенко О. В. Порівняльний аналіз паремій з зоокомпонентом «вовк» у європейських мовах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 14(82). С. 89–93.
3. Звонко Г. О. Зооморфна та вегетативна моделі реалізації образних ознак концепту *перетворення* в українській мові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 26–29.
4. Кабанцева Н. В. Субсфера «Природа» як концептуальне поле політичної метафори на матеріалі української та англійської мов. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Т. 29(68) № 1. Київ, 2018. С. 104–109.
5. Казимир І. І. Концепт ПТАХ у мовній картині світу українського народу: дис. ... канд. філол. наук. 10.02.01 «Українська мова». Харків, 2007.
6. Новікова О. В. Вербальна об'єктивація концептів CAT і DOG у сучасній англійській лінгвокультурі: дис. ... канд. філол. наук. 10.02.04 «Германські мови». Запоріжжя, 2021. 266 с.
7. Плотнікова Н. В. Мікроконцептосфера Святки в українській мовній картині світу: автореф. дис. ... канд. філол. наук. 10.02.01 «Українська мова» ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2009. 20 с.
8. Поздняков Д. А. Зоосемия как средство вербализации концепта INSANITY. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки*. Одеса. «Астропрінт». 2015. № 20. С. 84–90.
9. Сердюк О. В. Аналіз фразеологічних одиниць з компонентами КІШКА та СОБАКА, що характеризують макрорілля «ЛЮДИНА». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Одеса, 2017. № 26. Т. 2. С. 78–80.
10. Ужченко В. Д. Семантика українських зоофразеологізмів в етнокультурному висвітленні: автореф. дис. ... канд. філол. наук. 10.02.01 «Українська мова». Харків, 2000. 18 с.
11. Філь Г., Патен І. Фразеологічні одиниці української та польської мов з лексемою «кінь» як репрезентанти національних культур. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 58. Том 2. С. 226–231.
12. Christie A. Five Complete Hercule Poirot Novels. Avenel books. New York, 1980. 662 p.

REFERENCES

1. Akopiants N. M. Metaforyzatsiia anhlomovnoi ekonomichnoi terminosystemy ta osoblyvosti yii perekladu ukrainskoiu movoiu. [Metaphorization of English economic terminology and peculiarities of its translation into Ukrainian]. *Humanities science current issues: interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University young scientists research paper*. Drohobych : “Helvetyka”, 2022. Nr. 56. V. 1. PP. 149–155 [in Ukrainian].
2. Verkhovtsova O. M., Ishchenko O. V. Porivnialnyi analiz paremii z zookomponentom “vovk” u yevropeiskykh movakh. [Comparative analysis of paremias with zoonym “wolf” in European languages]. Ostroh, 2022. Issue 14(82). PP. 89–93. [in Ukrainian].
3. Zvonko H. O. Zoomorfna ta vehetatyvna modeli realizatsii obraznykh oznak kontseptu peretvorennia v ukrainskii movi. [Zoomorphic and vegetative models of the implementation of the figurative features of the TRANSFORMATION concept in the Ukrainian language]. Ostroh, 2022. Issue 12(80). PP. 26–29. [in Ukrainian].
4. Kabantseva N. V. Subsfera “Pryroda” yak kontseptualne pole politychnoi metafory na materiali ukrainskoi ta anhliiskoi mov. [Subsphere Nature as a conceptual field of political metaphor on the material of Ukrainian and English languages]. V. 29 (68) Nr. 1. Kyiv, 2018. PP. 104–109. [in Ukrainian].
5. Kazymyr I. I. Kontsept PTAKh u movnii kartyni svitu ukrainskoho narodu. dys. ...kand. filol. nauk. [Concept of BIRD in the language picture of the world of the Ukrainian people]. Kharkiv, 2007. 19 p. [in Ukrainian].
6. Novikova O. V. Verbalna obiektyvatsiia kontseptiv CAT i DOG u suchasni anhliskii lnhvokulturi: dys. ...kand. filol. nauk. [Verbal objectification of CAT and DOG concepts in modern English linguoculture]. Zaporizhzhia, 2021. 266 p. [in Ukrainian].
7. Plotnikova N. V. Mikrokontseptosfera Sviatky v ukrainskii movnii kartyni svitu: avtoref. dys. ...kand. filol. nauk. [The microconceptosphere of Sviatky in the Ukrainian linguistic picture of the world]. Kharkiv, 2009. 20 p. [in Ukrainian].
8. Pozdnyakov D. A. Zoosemiya kak sredstvo verbalizatsii kontseptu INSANITY. [Zoosemy as a tool to verbalize concept INSANITY]. Odessa, 2015. Nr. 20. pp. 84–90. [in Russian].
9. Serdiuk O. V. Analiz frazeolohichnykh odynyts z komponentamy KISHKA ta SOBAKA, shcho kharakteryzuiut makropole “LIUDYNA”. [Analysis of phraseological units with components of “cat” and “dog”, characterizing the macrofield “man”]. Odessa, 2017. Nr. 26. V. 2. PP. 78–80.
10. Uzhchenko V. D. Semantyka ukrainskykh zoofrazeolohizmiv v etnokulturnomu vysvitleni: avtoref. dys. ...kand. filol. nauk. [Semantics of Ukrainian zoophraseological units in ethnocultural aspect]. Kharkiv, 2000. 18 p. [in Ukrainian].
11. Fil H., Paten I. Frazeolohichni odynytsi ukrainskoi ta polskoi mov z leksemoi “kin” yak reprezentanty natsionalnykh kultur. [Phraseological units of the Ukrainian and polish languages with the lexeme “HORSE” as representatives of national cultures]. Drohobych: “Helvetyka”, 2022. Nr. 58. V. 2. PP. 226–231. [in Ukrainian].
12. Christie A. Five Complete Hercule Poirot Novels. Avenel books. New York, 1980. 662 p.